وَ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ
(26) وَ الْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ (27)
وَ إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلاَئِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَراً مِنْ
صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ (28) فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَ
نَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ (29)
فَسَجَدَ الْمَلاَئِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ (30) إِلاَّ إِبْلِيسَ
أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ (31) قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا
لَكَ أَلاَّ تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ (32) قَالَ لَمْ أَكُنْ
لِأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ
(33) قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ (34) وَ إِنَّ
عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ (35) قَالَ رَبِّ
فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ (36) قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ

الْمُنْظَرِينَ (37) إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ (38) قَالَ
رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَ
لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ (39) إِلاَّ عِبَادَکَ مِنْهُمُ
الْمُخْلَصِينَ (40) قَالَ هٰذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ
(41) إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَکَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلاَّ مَنِ
اتَّبَعَکَ مِنَ الْغَاوِينَ (42) وَ إِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ
أَجْمَعِينَ (43) لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِکُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ
جُزْءٌ مَقْسُومٌ (44)

We created man from sounding clay, from mud moulded into shape; and the Jinn race, We had created before, from the fire of a scorching wind. Behold! thy Lord said to the angels: "I am about to create man, from sounding clay from mud moulded into shape; "When I have fashioned him (in due proportion) and breathed into him of My spirit, fall ye down in obeisance unto him." So the angels prostrated themselves, all of them together: not so Iblis: he refused to be among those who prostrated themselves. (Allah) said: "O Iblis! What is your reason for not

being among those who prostrated themselves?" (Iblis) said: "I am not one to prostrate myself to man, whom Thou didst create from sounding clay, from mud moulded into shape." (Allah) said: "Then get thee out from here; for thou art rejected, accursed. "And the curse shall be on thee till the day of Judgment." (Iblis) said: "O my Lord! Give me then respite till the day of judgment." (Allah) said: "Respite is granted thee – "till the day of the time appointed." (Iblis) said: "O my Lord! Because Thou hast put me in the wrong, I will make (wrong) fair-seeming to them on the earth, and I will put them all in the wrong, - "except Thy servants among them, sincere and purified (by Thy grace)." (Allah) said: "This is for me a straight path. "For over My servants no authority shalt thou have, except such as put themselves in the wrong and follow thee." And verily, hell is the promised abode for them all! To it are seven gates: for each of those gates is a (special) class (of sinners) assigned.

ہم نے انسان کو سڑی ہوئی مٹی کے سوکھے گارے سے بنایا- اور اُس سے پہلے
جنوں کو ہم آگ کی لپٹ سے پیدا کر چکے تھے- پھر یاد کرو اُس موقع کو جب
تمہارے رب نے فرشتوں سے کہا کہ "میں سڑی ہوئی مٹی کے سوکھے
گارے سے ایک بشر پیدا کر رہا ہوں- جب میں اُسے پورا بنا چکوں اور اس میں
اپنی روح سے کچھ پھونک دوں تو تم سب اس کے آگے سجدے میں گر
جانا"- چنانچہ تمام فرشتوں نے سجدہ کیا، سوائے ابلیس کے کہ اُس نے سجدہ

کرنے والوں کا ساتھ دینے سے انکار کر دیا۔رب نے پوچھا "اے ابلیس! تجھے

کیا ہوا کہ تو نے سجدہ کرنے والوں کا ساتھ نہ دیا"؟اس نے کہا "میرا یہ کام

نہیں ہے کہ میں اِس بشر کو سجدہ کروں جسے تو نے سڑی ہوئی مٹی کے سوکھے

گارے سے پیدا کیا ہے"۔رب نے فرمایا "اچھا تو نکل جا یہاں سے کیونکہ تو

مردود ہے،اور اب روز جزا تک تجھ پر لعنت ہے"۔اُس نے عرض کیا

"میرے رب، یہ بات ہے تو پھر مجھے اُس روز تک کے لیے مہلت دے جبکہ

سب انسان دوبارہ اٹھائے جائیں گے"۔فرمایا، "اچھا، تجھے مہلت ہے اُس دن

تک جس کا وقت ہمیں معلوم ہے"۔وہ بولا "میرے رب، جیسا تو نے مجھے

بہکایا اُسی طرح اب میں زمین میں اِن کے لیے دل فریبیاں پیدا کر کے اِن

سب کو بہکا دوں گا، سوائے تیرے اُن بندوں کے جنہیں تو نے اِن میں سے

خالص کر لیا ہو"۔فرمایا "یہ راستہ ہے جو سیدھا مجھ تک پہنچتا ہے۔بے شک،

جو میرے حقیقی بندے ہیں ان پر تیرا بس نہ چلے گا۔تیرا بس تو صرف اُن بہکے

ہوئے لوگوں ہی پر چلے گا جو تیری پیروی کریں،اور ان سب کے لیے جہنم کی

وعید ہے"۔یہ جہنم (جس کی وعید پیروان ابلیس کے لیے کی گئی ہے)اس

کے سات دروازے ہیں ہر دروازے کے لیے اُن میں سے ایک حصہ

مخصوص کردیا گیا ہے۔

हमने इनसान को सड़ी हुई मिट्टी के सूखे गारे से बनाया | और उससे पहले जिन्नों को हम आग की लपट से पैदा कर चुके थे | फिर याद करो उस मौक़े को जब तुम्हारे रब ने फ़रिश्तों से कहा कि "मैं सड़ी हुई मिट्टी के सूखे गारे से एक बशर पैदा कर रहा हूँ | जब मैं उसे पूरा बना चुकूं और उसमें अपनी रूह से कुछ फूँक दूँ तो तुम सब उसके आगे सजदे में गिर जाना |" चुनाँचे तमाम फ़रिश्तों ने सजदा किया, सिवाए इबलीस के कि उसने सजदा करनेवालों का साथ देने से इनकार कर दिया | रब ने पुछा, "ऐ इबलीस, तुझे क्या हुआ कि तूने सजदा करनेवालों का साथ न दिया?" उसने कहा, "मेरा यह काम नहीं है कि मैं उस बशर को सजदा करूँ जिसे तूने सड़ी हुई मिट्टी से सूखे गारे से पैदा किया है |" रब ने फ़रमाया, "अच्छा तो निकल जा यहाँ से क्योंकि तू मरदूद है, और अब रोज़े-जज़ा तक तुमपर लानत है |" उसने अर्ज़ किया, "मेरे रब, यह बात है तो मुझे उस रोज़ तक के लिए मुहलत दे जबकि सब इनसान दोबारा उठाए जाएँगे |" फ़रमाया, "अच्छा, तुझे मुहलत है उस दिन तक जिसका वक़्त हमें मालूम है |" वह बोला, "मेरे रब, जैसा तूने मुझे बहकाया उसी तरह अब मैं ज़मीन में उनके लिए दिलफ़रेबियाँ पैदा करके उन सबको बहका दूँगा,सिवाय तेरे उन बन्दों के जिन्हें तूने उनमें से ख़ालिस कर लिया हो |"

फ़रमाया, “यह रास्ता है जो सीधा मुझ तक पहुँचता है | बेशक जो मेरे हक़ीक़ी बन्दे हैं उनपर तेरा बस न चलेगा | तेरा बस तो सिर्फ़ उन बहके हुए लोगों ही पर चलेगा जो तेरी पैरवी करें, और उन सबके लिए जहन्नम की वईद है |” यह जहन्नम (जिसकी वईद पैरुवाने-इबलीस के लिए की गई है) इसके सात दरवाज़े हैं, हर दरवाज़े के लिए उनमें से एक हिस्सा मखसूर कर दिया गया है |